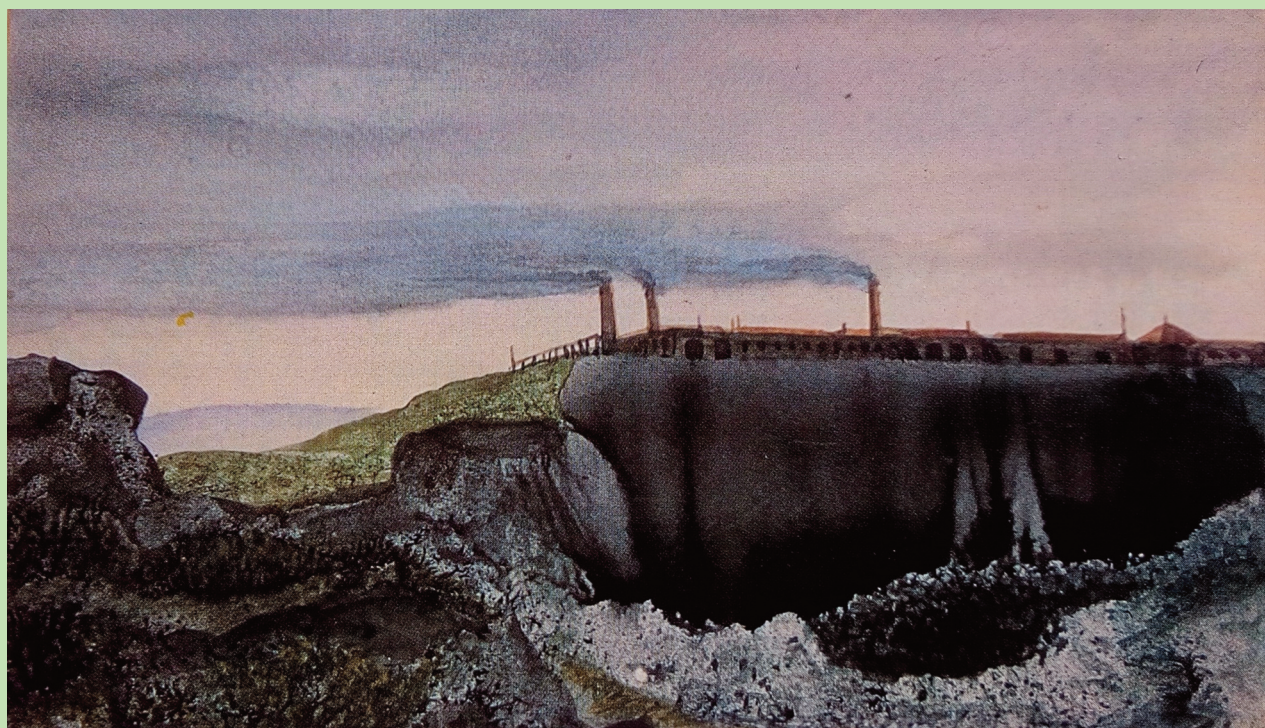


Aigua negra

Fèlix Francisco Casanova

Epíleg:
Francisco Croissier

Versió catalana:
Miquel Llull
Bibliotecari del Golea



George Sand, *La ville noire*.



LA BIBLIOTECA DEL GOLEA
Capdepera
2018



Félix Francisco Casanova
(1956-1976)

AIGUA NEGRA

Entrepà d'ocells	4
Imants	5
Cremades	6
Proverbi yankee	7
La mateixa vella història	8
Novembre i la meva al·lota	9
Taques	10
Piràmides	11
El retorn del Falcó Maltès	12
Tossir enmig del cant	13
«Country»	14
«Graffiti»	15
Morts de bagatel·la	16
Habitació 128	17
L'altra presència	18
Conversació	19
Poema des de París	20
Conversació	25
Ets un bon moment per morir-me	29
*	
El perfil de l'aigua entre les pedres	31
Un dia d'aquests	37

Primera edició de l'original
dins *La memoria olvidada*.
Santa Cruz de Tenerife:
Liminar, 1980.

*En el agua negra,
árboles yacentes.*
LORCA

ENTREPÀ D'OCELLS

Estrany és l'art
de sofrir: es cultiva
a selves i ciutats,
el semen negre i espès
en una cicatriu de neu.
Des de les plantacions
a l'habitació de lloguer
el mateix fum del somni
ens excita com un mugró,
el vici subterrani
dels solitaris
estenent-se
com un sagnant pol·len
en cada besada d'arrel a arrel.
Els vaixells carreguen tones de cigarrets
i les aranyes s'encenen als hotels.
Ningú no està aturat.
És un assumpte molt contagiós
aquest de la mort.

(17-4-75)

IMANTS

Els somnis són
circumferències perfectes:
estàs dedins
o defora.
Com el sexe de dona:
impossible rondejar-lo
sense enfonsar-s'hi.

(16-4-75)

CREMADES

La pòlvora fa fer oïssos
als insectes ferits a Xile,
la vela del circ ambulat
és una calitja freda
que a tothom envolta.
Els espectadors s'aplaudeixen
entre si,
tu tens dos caps
i jo una dona barbuda.
Tots els fills del món
intenten unir-se,
escolten els mateixos discs
i es dediquen les mateixes llaunes.
Però el traïdor
és un moix de nou cues
i el sistema
inunda amb goma d'enganxar
els carrers de la ciutat.
La cabellera de la pluja
xopa els ravals,
però encara segueixen fent olor
a cuiro acabat de rovegar,
a saliva de dues boques.
I els llops rabiosos
enfundats en els seus anoracs
peguen coces als poals del fems
i escupen a l'aire
les seves dents negres.

(19-4-75)

PROVERBI YANKEE

Les fotografies
de bells joves morts
en banyador
són gairebé sempre
el més perfecte
dels records.

(17-4-75)

LA MATEIXA VELLA HISTÒRIA

Un adolescent avorrit
és, certament, un paisatge
molt trist,
i encara més
sabent que hi ha dones
que dormen
de panxa per amunt
i dotzenes de parelles
fan l'amor
en xinès, francès, àrab
o en l'idioma
dels dofins.
Per això hi ha tantes butaques
als cines
i tants llits a les cases.
I és que la intel·ligència
és eròtica
i l'art perfecte,
l'orgasme.

(18-4-75)

NOVEMBRE I LA MEVA AL·LOTA

Amb caps d'hivern
un esbart d'aucells d'aigua
passa volant
ran de terra.
En el teu cotxe verinós
em fas l'amor
amb la teva llengua d'herba
i la ràdio sagnant
dolç rock'n'roll.
I els teus llavis fins
i els meus gruixuts llavis
travessant el moll
en el teu cotxe d'hivern.
Som un estoig de llapis
i tu una goma d'esborrar.
Fins i gruixuts aucells
corrent-se
en el cel...

(Nov. 75)

TAQUES

Amarat en la teva llengua
d'alcohol vermell
tot resulta distint.
La sang és un verí
difícil d'expulsar.
Aquesta nit els domadors
perdran el cap
i un escolanet
esquitxarà amb gasolina
el mantell del papa.
Mentre
en els boirosos gratacels
les mares renten amb força
els llençols
dels seus fills.

(18-4-75)

PIRÀMIDES

Una tona de cendra
s'acumula cada nit
en els hotels de la ciutat.

I és només gent que ve de pas.

Els orinals, telèfons,
geleres, cisternes,
els masturbadors elèctrics
i les màquines d'afaitar
són els immutables moradors
d'aquestes tombes
plenes de corredors.

(18-4-75)

EL RETORN DEL FALCÓ MALTÈS

Plou febre gelada
per les clavegueres del cos,
a càmara lenta
un supositori de plom
destrossa el meu cor
de gàngster amateur.
És l'home invisible
amb la seva gavardina negra
fogint per la setena avinguda
del pensament!

(18-4-75)

TOSSIR ENMIG DEL CANT

Els moribunds elèctrics
amb les seves botelles de líquid negre
pixant al sòtil
i l'orinal ple de cigarrets,
amb el seu vell cor de ginebra
i la carn enllaunada en el rebost.
Han estat grans amants
i guarden fotos de dones
i de cavalls de vapor.
Cap d'ells no és ric,
ni un de sol té la pasta suficient
per a un bon enterrament,
però canten molt fort
a mitjanit
i tosseixen
i segueixen tossint
i en quedar-se definitivament morts
encara desprenen electricitat.

(20-4-75)

«COUNTRY»

Aquell epitafi
estava ple de faltes
d'ortografia,
de femta de cavall
i d'alcohol a la sang.
Una vella pagava un nin
cada hivern
perquè agranàs la neu.
No hi havia un sol violí
en cent milles al voltant,
però la lluna inspirava
els llops
i sota les herbes
el mort encenia
la seva memòria.

(18-4-75)

«GRAFFITI»

El paper higiènic
és l'autèntic
diari íntim
de la ciutat.
Les llegendes dels excusats:
«Buddy Holly viu amb el seu rock a Tijuana»,
i els peluts que neixen
amb auriculars al cap
i col·leccionen centenars
de paquets de Camel
i fotos dels vells
que donaren corda
a tot aquest assumpte.

(19-4-75)

MORTS DE BAGATEL·LA

S'adormí en el prostíbul
el trist empleat
de la fàbrica de bàuls.

No entengué la pel·lícula,
li guanyaren al pòquer
i li posaren les banyes.

Es creu realment
tan inferior
que té por
que la seva filla creixi.

En la seva primera nit de vodka
copulà amb un mirall,
i en el seu primer matí de mort
es trobà massa porc
per a volar.

(18-4-75)

HABITACIÓ 128

A l'acabament de l'hivern
et vaig xerrar tan ràpid
com una harmònica de boogie woogie,
i en una habitació obscura com un somni
vaig veure mouré's els teus espantadissos mugrons
com peixos fora de l'aigua.
I et jur pel fantasma de Hendrix
que vaig escoltar la trompeta d'atac
del Setè de Cavalleria
i un crit sioux
que et travessà el sexe.

(17-4-75)

L'ALTRA PRESENÇA

Vaig pensar que havies mort
i ara ets aquí
amb les mans groguenques
remenant un cigarret en la nit d'alcohol.
Si pogués oblidar-ho
tornaries una altra vegada
a la teva tomba sense flors
i tots tan contents.

(17-4-75)

CONVERSACIÓ

Agafaré el telèfon
i cridaré un amic
per dir-li que el necessit,
que hi ha un parell d'assumptes
que em preocupen,
que la cosa no marxa bé.
És igual qui hi hagi
a l'altre costat del fil:
un s'enriurà,
un altre tocarà l'harmonica,
un altre em donarà la mà
sense entendre res,
un altre em deixarà fer-li l'amor,
amb un altre fumaré un porro,
un altre em llegirà poemes.
Però el millor de tots restarà
en silenci i només escoltarà.
Després de penjar el telèfon
em sentiré millor.

(abril 75)

POEMA DES DE PARÍS

1

Petits homes
donen voltes als seus caps,
els miren fixament
i es posen a plorar.

I això és una cosa normal,
passa cada nit
al Barri Llatí
i a les rambles de la teva ciutat.

Observa els rostres
apinyats al vagó,
el temps i l'espai
ho esborren tot
excepte la teva bogeria interior.

Què fa ara el teu millor amic
en aquella ciutat d'una illa
de l'Atlàntic?
No existeix.

El pensament
és un dolor hereditari.
I és ridícul sofrir per res.

Ets capaç de matar
i això ho saps
quan estàs ajegut
amb quatre hores d'insomni,
i no saps estimar

la gent que deixes enrera
ni tan sols la que hi ha al teu costat.

Qualque cosa
t'envermelleig els ulls
i les ombres dels mobles
t'obliguen a tremolar,
i fa deu anys
tenies un amic
i a un milenar de quilòmetres
feres l'amor.

Però ja només resten
els teus pensaments embrancats
i aqueixa estranya presència
de plaer i d'horror
que et volta dins el cos.

Ja ets l'home petit
que agonitza per res,
desesperat i trist
de no poder parlar amb els ulls,
sabent amb tota certesa
que tot es dilueix
excepte la bogeria interior,
dura i enorme
com una gran roca a la mar.

2

Amb la memòria oblidada
passeig lentament
en un pont sobre el Sena.

Convers
amb un moix i un fanal,
i els homes sense arrels
segueixen cantant
per pessetes, francs o penics.

La gent és com
 dos trens que passen
 ràpidament
 un davant l'altre:
 els rostres es vaporitzen,
 els somriures tan sols duren
 dècimes de segon.

I aquest estrany individu
 que tenc dins mi
 només és
 un altre passatger.

3

La música
 és l'únic que m'importa,
 ja ho saps, em referesc als
 pous individuals
 en què cada dia ens submergim
 per a autocomplaure'ns,
 i de tant en tant
 duim un amic
 a veure com li cau
 el nostre clima.
 Només es necessita
 una màquina que faci aquest so
 de dotze compassos
 que esclata el cor
 i fa bollir la sang.
 Asseus el teu amic
 i li dius emocionat:
 «ja no ens fa falta parlar».
 Oh, és fantàstic
 aqueix moment
 en què el teu cap és tan inservible
 com un telèfon espenyat!

Llavors no hi ha
fils a l'aire,
i estàs alegre i trist
i els teus ulls aprenen a veure
i ets tu
tot sol
amb el teu cor silenciós.

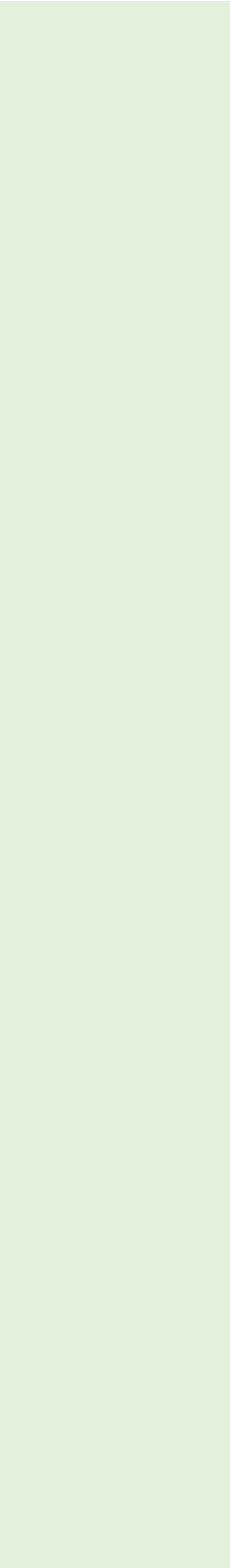
4

Tenc un somni de plomatge negre
que sua fum com un ferrocarril,
el visit cada nit
i allà deix el meu dolor
com en un bordell de grells de taronja
on copulen els moixos del jazz
en els afores de la ciutat.

El meu somni
és un jaciment de plaer
amb no sé quantes
tones d'orgasme brut.

Jo tampoc no trob satisfacció
ofegat en
quilos de roba bruta
i botelles tallants.
Desembullant
les conversacions
adherides a l'aire
i assustat
de reconèixer el meu propi crit
en cada crim nocturn,
en cada ambulància
amb el seu terrorífic so
a través de la ciutat.

No vull esser en un hospital,



no vull esser en un cementeri,
no vull esser en un llar,
no vull esser al carrer.
A la gran matriu del món
no hi ha lloc per a mi.

(París, juliol-agost 75)

CONVERSACIÓ

No voldria posar-te nirviosa.
És la primera vegada que qualque cosa
ens separarà,
perquè és la primera vegada
que et produiré autèntica
por.
Així, que començ un altre cop:
vull posar-te nirviosa,
vull que tremolis
i vull que aprenguis
a fer-me tremolar.
Estim la gent neuròtica,
els ganivets i les guiterres elèctriques.
Som un homenet dement,
el més perfecte dels traïdors
perquè no tenc causa.
Desconfia de mi,
que se't travi la llengua
en girar-me l'esquena.
Aqueixa és la primera passa.
Pren consciència que les meves mans
no només serveixen per acariciar
i que hi ha moltes paraules
que amb tu mai no he usat.
Fixa't en que això ja no és un poema,
que jo no som el mateix per a tu
des que començà aquest diàleg.
Imagina't sofrint
tota l'eternitat
l'alarit del part.
Somia't en un coit llarg com la vida,
conèixer de memòria les lentes variacions

del rostre al llarg de l'orgasme.
 Viure el plaer dels fantasmes,
 el plaer dels llits que suporten cossos i cossos
 sense diferenciar si ets un viu o un cadàver.
 Ja tremoles?
 Voldria ordenar amb lògica
 el meu discurs,
 però no puc.
 Només desig que t'enfonsis
 en la meva carn fangosa,
 cridar-te des de l'infern:
 Ajuda'm, ajuda'm
 amb el teu vell pèl negre
 i la teva boca rodona!
 Em comprens?
 Ensum la teva por petita i fràgil
 que irromp dins la teva consciència verge
 i els tirosos desitjos vermellosos
 que cremen dins tu i no reconeixes.
 Dona despullada en una doble pàgina
 d'un llibre d'art,
 presa salvatgement per un jívaro boig,
 per un nin donat a llum en un pessebre,
 escombrada per l'alè brut
 de marits que emigren en tren de mitjanit,
 amb veu d'odi fent l'amor, de
 xirlot daurat americà i de
 moix xinès del desert.
 Perquè l'Amor és una enorme trampa
 per caçar formigues i elefants,
 però la paraula Amor
 és com la paraula Déu,
 sempre en majúscules
 perquè no s'esfumi el seu encant.
 He aconseguit confondre't,
 o només he aconseguit que em besis el front
 i murmuris amb tendresa que estic malalt?
 El cas és que ja mai em veuràs igual,
 sempre imaginaràs secrets
 obscurs tancats dins mi,

però això és el que vull!
Li donaré un altre caire:
aqueix amor de plorar en una despedida,
de pressentir els pròxims semblants
educats i gentilment eròtics
als quals t'has acostumat,
de gaudir amb les paraules d'aigua,
ones suaus que no fan cap mal,
t'apaivaga la set
i impedeix que et torturis
més del que està establert.
Però jo et xiuxiueig
verinós
que existeixen
els trens secrets del cor,
les petjades en els passadissos de matinada,
les xeringues esbufegant
en habitacions tancades,
els pits flagel·lats per fuets de semen
i els somnis sangnats...
Perquè la Repressió és
la més perillosa caixa de Pandora,
perquè el dolor ocult
és l'arma muntada,
perquè ser conscient
és viure sempre devora la mort,
davant,
darrera
o en mig de nosaltres,
la raça dels agonitzants.
Estic segur que em vas comprendre:
hi ha un milió de sensacions
que t'entren per un ull
només aixecar la pipella,
l'altre espera tancat
la seva oportunitat.
Aquest és el meu darrer intent:
vull veure't alcohòlica
perquè m'escupis a la boca,
vull que et sentis

camell, lleó i nin,
vull veure't en forma d'home,
vull que vegis en mi
un mirall inacabable
i que t'hi tiris
amb totes les teves forces,
cap al fons,
el fondo
del
fons...

Sssh,
amor meu, no ploris més.
Ha estat tan sols una broma.
Caminam per un parc
i plou
sobre els nostres caps units.
Tot és meravellós,
o no?
... Escolta, amor, contesta...
O és que t'has quedat
morta?

(20 abril 75)

ETS UN BON MOMENT PER MORIR-ME

A María José

Clarejant i fent-se fosc
 al mateix temps,
 estimada, no és aquesta la manera
 en què t'agradaria viure?
 Al meu cap hi ha un àlbum
 de fotos groguenques
 i el vaig contemplant amb els meus ulls,
 amb els meus suaus renous,
 atrapant olors a l'aire
 i en cada somni que somii.
 Saps una cosa, petita?
 La darrera pàgina del meu àlbum
 té una boca plujosa mossegant-se un llavi,
 un disc de rock'n'roll
 i calcetins de colors.
 Els meus ulls han estat ràpids,
 t'he fet l'amor amb la roba posada
 a través d'una
 llarga palleta daurada
 mentre travessaves el carrer
 amb el cabell cremant.
 Però ara són els teus peus
 qui donen les meves passes,
 així que no t'equivoquis
 perquè cauria!
 Et bec en cada tassó d'aigua
 que atipa la meva set,
 les meves paraules són clares com nins petits
 o espesses com semen xopant cortines,
 però avui he d'inventar

un nou idioma
per conversar amb els teus tendres mèus elèctrics
i els crits d'eufòria
de la gent que viu dins el teu cap.
Has de saber que a vegades
som com un enterrament inacabable,
sempre trist i blau
pujant i baixant
pel mateix carrer.
Però altres vegades som un riu de rialla
corrent-me per tota la riba,
fent l'amor a la mar,
una felicitat contagiosa,
un revòlver d'amor, nina,
i dispararé just al teu cor
bang! bang!
t'he ferit?
Vull encerclar-te, enrotllar-te i amanyagar-te,
muntanya d'aiguarent
i horabaixa vermellós.
Ets un bon moment per morir-me.

(14 Des. 75. Darrer poema)

EL PERFIL DE L'AIGUA ENTRE LES PEDRES

Llamadlo sólo agua
libre
de todo inútil nombre pasajero
Dejad luego que siga
su lento respirar ensimismado
LUIS FERIA

Bel companho, si dormetz, o velhatz,
no dormatz plus, suau vos ressidatz;
ELS TROBADORS

El perfil de l'aigua (nota biogràfica)



Fill del poeta Félix Casanova de Ayala, Félix Francisco Casanova va néixer a Santa Cruz de la Palma el 28 de setembre de 1956. Des dels dotze anys viu a Santa Cruz de Tenerife i ja comença la seva vocació literària. Anys més tard publicarà poemes a les revistes *Fablas*, *El Cronopio Literario*, *Disco Express*, i a les pàgines literàries dels periòdics *El Día* y *La Tarde*. Dóna forma, amb Ángel Mollá, a l'anomenat Equipo Hovno, que publica a la premsa insular diverses creacions poètiques, narratives i assagístiques. El 1973 obté el premi de poesia «Julio Tovar» amb la seva obra *El Invernadero* (Ed. Nuestro Arte, 1974). El 1974 guanya el Benito Pérez Armas amb la novel·la *El Don de Vorace* (Caja General de Ahorros de Tenerife, 1975, i altres edicions). A finals de 1975 aconsegueix el premi Matías Real amb l'obra poètica *Una maleta llena de hojas* (Taller de Ediciones J.B., 1977). La seva meteòrica carrera es veu estroncada el migdia del 14 de gener de 1976 quan mor víctima d'un escapament de gas al seu domicili de S/C de Tenerife. Després d'aquest fet tràgic es publicarien *Cuello de Botella* (Ed. Nuestro Arte, 1976), escrita en col·laboració amb el seu pare; *La Memoria Olvidada* (Liminar/Poesía, 1980); *Yo hubiera o hubiese amado* –el seu diari de 1974– (Liminar/Textos, 1983), i *Los Botones de la Piel* (Añil,



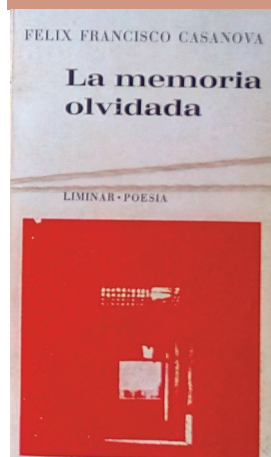
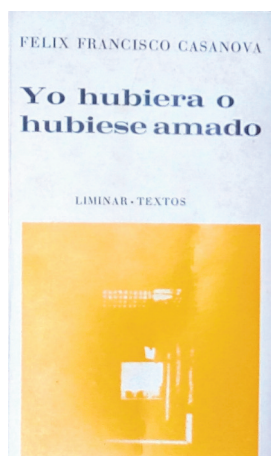
1986). Una narració seva, *Edificio*, apareixerà al Tom IV de Narrativa Canaria Última (Ed. Jorge Luis Sosa Campos, 1987). Des del dia de la seva mort s'han publicat periòdicament estudis sobre la seva obra a diaris i revistes, així com antologies i reedicions dels seus poemaris. Un dels concursos literaris de més prestigi de les Illes du el seu nom. Ha de ser esmentat a qualsevol nòmina de poetes canaris que s'elabori.

L'Aigua entre les pedres

Aigua entre les pedres. Brollant natural, clara, nítida. Refrescant els llocs que el sol deixa abandonats a la soledat i a la seva sort. Mesclant-se entre les herbes, pujant per l'escala humida de les flors, arribant al seu àtic de colors. Cercant l'arrel de l'arbre que no pot perseguir-la. Aigua entre les pedres. Sinuosa, suggerent, creant remolins entre els esvorancs més profunds, reposant entre el verd i espigat dels joncs. Imparable sempre. Perseguint espais nous que a vegades eren simplement vorera, tractant d'arribar i fondre's en una mar que a vegades era la darrera, intuïnt la seva presència d'espuma, sentint-se part d'ella. Aigua entre les pedres. Arribant a la ciutat, deixant-se caure com pluja, xarolant els seus carrers, omplint-la de petits miralls, mesclant-se dins els seus bassots amb gasoil, renou, atzavares i rètols de cines il·luminats, de bars i de botigues, recorreguent les seves nits, pujant als seus taxis i enfilant-se damunt dels seus autobusos, acariciant els vidres de les seves cabines telefòniques i xiuxiuejant pels auriculars el secret antic que guarda com un tresor humit i transparent. Aigua. Torrent que podíem endevinar d'on venia però mai on desembocà, quins barrancs nous recorreria, quins paisatges insòlits aniria a descobrir. Aigua que s'enfonsà en la seva profunditat, que s'abandonà a les criatures que la poblaven i se'n va anar amb elles a topar-se amb un somni, a desvetllar un misteri per fer-ne un altre, el seu, el que sempre va cercar.

Així podríem definir l'obra de Félix Francisco Casanova i ens seguiríem quedant curts. L'aigua cristal·lina se'ns escapa sempre d'entre les mans.

Mai no el vaig conèixer personalment. No oblidaré mai aquell hora-baixa de gener en què el meu company de col·lectiu José Marrero em va dir: «No ho saps? Ha mort Fèlix Francisco. Ja mai podrem parlar amb ell». Des d'aquell dia el mite va pujar al seu voltant. Tots feim un petit silenci quan el nomenam; en aquests segons hi cab tota la seva vida, per



ells respira tota la seva obra, són respecte aquests segons, ens criden cap el misteri, la poesia hi és rera aquests segons.

Ernesto Suárez em va dir una vegada: «És una putada, pero l'obra de Félix Francisco és realment curta, no va tenir temps de madurar, tot va anar massa ràpid, des del començament el posaven pels niguls».

Ignacio Gaspar em comentava: «Ser conegut i morir-se prest és un problema, pot reivindicar-te l'enemic. Els mites són perillosos».

Pedro García Cabrera ens deia un horabaixa: «Una pena això d'aquest al·lot. Una pèrdua tremenda».

Roberto Cabrera va manifestar en un recital: «Allò del poema a Jesús Cabrera Vidal és tret de la realitat. Estàvem en un túnel aquella vegada...».

Leocadio Ortega ens proposava: «Hem de fer un homenatge a Félix Casanova, s'ho mereix de veres».

El meu germà Lorenzo em va regalar un exemplar pel meu aniversari d'*Una maleta plena de hojas* i em dedicava: «A qualcú que desitja ser un poeta». Encertà. Félix Francisco es va convertir per mi en una lectura de referència obligada.

Félix Casanova, el seu pare ja mort, ens deia en una lectura de poemes: «A Félix Francisco allò que en realitat li interessava era la música, tocar la guitarra. Hi tenia que estar a damunt perquè s'assegués a polir el que havia escrit, a donar forma a allò que brollava d'ell...».

No poguérem fer-li l'homenatge que ens proposava Leocadio; era recent l'Acte-Homenatge a Pedro García Cabrera. No ens podíem ficar en aqueixa dinàmica.

Les opinions quant a la brevetat de la seva obra no deixen de ser encertades, encara que em ve al cap allò de «Lo bueno si breve...». Tampoc deixa de ser cert allò de la seva mitificació primerenca, i sí és molt perillós. Però s'ha d'entendre que quan surt qualcú amb tant de talent és lògic que tot sigui un posar-lo pels niguls. Si s'ho va creure o no, això no ho sé, tampoc m'importa; el que m'importa és la seva obra i no necessita cap mà per pujar perquè ella mateixa és altura. Per altra banda, el comentari de Félix Casanova sobre el seu fill és realment cert, segons es despren del seu diari del 74, però també és comprensible l'actitud de Félix Francisco: era jove, un al·lot de 19 anys i em sembla simplement molt bé que es deixàs arrossegat per altres coses més que per escriure; crec que d'aquí precisament provenia el seu do en compondre, d'aqueix voler viure-ho tot per ell mateix. Això han fet sempre els millors poetes, o no? A més a més, també ens deia Félix que el seu fill darrerament llegia i llegia molt, i que també s'interessava més per la seva obra.

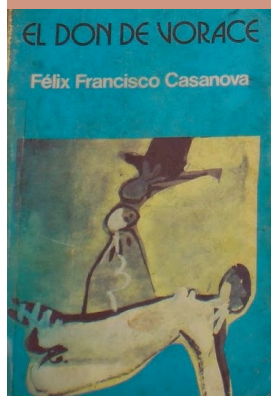
Quant als seus versos, coincidesc amb Juan Pedro Castaneda quan ens

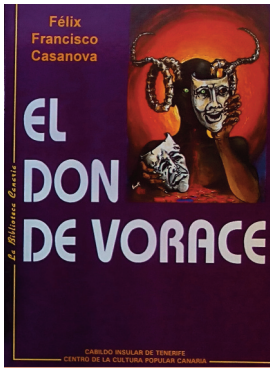


comenta –en el pròleg a la primera edició de *La memoria olvidada*– a propòsit de la presència lorquiana a l'obra de Félix Francisco. Ens parla d'aquesta aportació, apuntant que és renovada, posada al dia, portada de la mà d'una manera fresca quaranta anys després de l'assassinat del poeta granadí. Federico és present a l'obra del nostre autor, present amb la seva sensualitat, el seu enigma, les seves presències inquietants, el seu sentit tràgic, la seva mort intuïda, el seu erotisme, el seu toc oníric, lúdic a vegades. No debades *Aigua Negra* comença amb una cita de Lorca.

Després hi ha la presència ineludible de Félix Casanova, el seu pare. Els seus girs, les seves imatges, els seus misteris per desvetlar, les seves galeries de personatges. Félix Francisco l'admirava i Félix l'animà i el defensà sempre. On hi havia Félix Casanova recitant hi havia sempre un lloc pels versos de Félix Francisco, per al seu record, per a la seva reivindicació, per a la seva abraçada. Sempre gràcies a ell s'edità el seu diari del 74 i es deu al seu afany i treball la preparació de la primera edició d'aquesta obra, així com la de *Cuello de Botella* i *Los Botones de la Piel*. Molts hauríem donat qualsevol cosa per trobar-nos a La Laguna aquell dijous 22 d'abril de 1976, quan llegí la seva ponència «La poesía como sueño premonitorio», il·lustrada amb poemes seus i del seu fill, en el Primer Congrés de Poesia Canària celebrat a l'Ateneu.

Una altra presència clau a l'obra del nostre autor és la del seu temps. Aquest pren forma, sobre tot, en el present llibre a través d'un gir en el seu estil cap a allò coloquial, cap a la recerca del diàleg, de l'interlocutor. Ho fa a través de formes que tant i tant ens recorden el llenguatge del blues i del rock. Poeta abans de res conscient de la seva realitat, de la que li tocà de viure, va saber adaptar a la seva forma de crear, als seus estranys signes i iconografies, el ritme de les lletres de la música que escoltava. Sempre escoltava música: clàssica, jazz, blues, rhyrhm and blues, rock and roll, rock. I a totes elles les incorporà a les seves obres. Llegim els seus poemes i escoltam de fons a Hendrix, a Morrison, a Robert Plant. D'aquesta manera les va fer créixer, les acostà al seu entorn, les va fer companyes de les inquietuds de la seva generació. Així, de l'ocult, enigmàtic i a vegades un poc gòtic d'*El Invernadero*, passa a la senzillesa de *La Memòria Olvidada*, a la seva rotunditat. Sense deixar de dotar-la del sentit de l'estrany, d'aquest gust nocturn del qual s'emparava, del sensual i misteriós, treu la seva obra de les vidrieres plenes de bavor, humitat, i la posa en allò quotidià. Ara el seu discurs poètic s'omple de rambles, *guaguas*, hotels, edificis, prostíbuls, claveguerams, graffitis, cinemes, cabines telefòniques, electricitat... Posa els peus del poema en terra, es fa assequible a tots, participatiu. Sí, és un dels nostres poetes urbans. Aquest solar de quatre carrers i mig





convenientment mal traçats que tenim a l'illa, va ser ell un dels primers de la seva generació en retratar-lo, en viure'l als seus versos fins a tal punt que l'aigua primera –com apuntava Castañeda– ja és sang, benzina, aigua negra –allò que l'asfalt demana, allò que l'asfalt vol–. El que s'ha dit: Transcendeix de la seva fantasia i la situa sota els fanals, enfront dels mostradors. És un més i té la necessitat de contar-nos-ho, de dir-nos el que veu sense perdre per res el llum i i la lluentor de les troballes creatives del seu *Invernadero*. Ja s'intuïa tot això des d'aquell poema publicat a la revista *Fablas* el 1971: «Vientos Salvajes».

Però bé, com ell mateix manifestaria: «No fan més que dir coses rares del meu llibre». I tendria raó, jo el recolço. Per a conèixer un autor, per a poder opinar i parlar d'influències i aportacions a la seva obra, d'ideologies, metes o principis que el sustenten, l'únic que ens serveix és llegir-la, amarar-se d'ella, respirar-la, sentir-la. En aquest sentit els crítics com els missers: com més lluny... Que ningú se senti ofès, però la Poètica d'un autor és la seva poesia i la seva poesia la seva vida. Sortat el que viu amb la mateixa intensitat que escriu, siguin cent mil poemes els que compona, centenars de llibres els que editi o sigui tan sols un vers senzill en un paper que s'entrega a qui de veres s'estima.

Així que ja acab perquè puguin endinsar-se en aquest llibre amb tota la fluïdesa i calma de l'aigua del començament, de la seva aigua.

Tan sols afegir que em consta que no som jo el més indicat per parlar de la seva obra, n'hi ha d'altres de més preparats, que el coneixen més bé, que fins i tot visqueren amb ell tot el que aquí he descrit; però m'elegiren a mi.

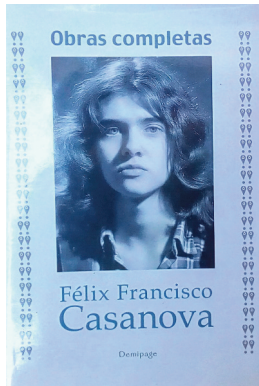
Per la meua part, em sent molt content d'haver aportat el meu granet d'arena per acostar Félix Francisco Casanova a qui el desconeixen. Complesc així amb ell, complesc així amb la tasca començada pel seu pare, Félix Casanova, a la par que deposit les flors del meu respecte i reconeixement a les seves obres: *Estampido del gato acorralado*, *Elegía Auullada*, *Reportaje*, *Crucero de Verano*... i tantes altres simplement impressionants.

Això meu no és ni ha volgut ser un pròleg. Crec que ningú pot, per més que ho intenti, trobar les paraules precises que puguin fer justícia a la transparència de l'aigua o a la lluentor d'una foguera encesa en mig de la nit, ningú.

Això meu vol ser un petit claper blanc posat al costat de tots aquells que ja hi ha per preservar la memòria de Félix Francisco, perquè mai sigui memòria oblidada.

Mentrestant, tots seguirem acudint als seus versos, una i una altra vegada tractarem de descobrir el misteri que perseguia i darrere d'ell trobarem poesia i més poesia.





Ara el vent i l'arena del continent recorren els carrers deserts

les estrelles guaiten
als aljubs obscurs
i les ninetes dels ulls dels ofegats
resten quietes
mirant l'aigua.

Així es mou la nit
pels fons dels pous

I mentre aquesta hora s'obri
la lluna topa amb els somnis,
Déu s'ho pensa allà enfora
i un esclafit
cerca el seu abisme.

Francisco Croissier

A les Illes Canàries
a 3 de febrer de 1999.
Amb el foc i l'aire,
per la terra i l'aigua.



Un dia d'aquests

Quan vaig arribar a Tenerife a començaments dels vuitanta no m'imaginava res del que va passar i que tot allò arribaria a ser tan important per mi. Bé, són coses que passen!

El que és cert és que tot just arribar-hi, vaig sentir parlar d'un jove poeta que havia mort no feia molts anys. Es tractava de Félix Francisco Casanova. Vaig aconseguir llegir un parell de llibres seus i també alguns articles que en parlaven, i sempre me va quedar el cuquet de fer qualche cosa amb aquells poemes. Bé, en realitat només podia traduir-ne alguns, perquè, com moltes altres vegades he fet, era una manera que també fossin meus.

Sempre em deia: «Un dia d'aquests ho faré». A finals dels noranta semblava que havia arribat aquell famós «un dia d'aquests», i fins i tot m'enviaren un text per a l'edició d'un llibre amb algunes d'aquelles versions. Però, com moltes coses en aquesta vida, aquell projecte no va tirar endavant i ara, a més, no record molt bé per què.

Sigui com sigui, han aparegut aquells vells papers i m'he decidit a compartir-los, per tal que «un dia d'aquests» sigui o tenguí una data determinada; la d'avui.

Vull agrair a Francisco Croissier el seu text i enviar-li moltes memòries i salutacions i, a més, constata que dins ell s'hi troben algunes frases profètiques relacionades amb les futures reivindicacions d'un autor que va morir tan jove i que, per tant, no es pot defensar de segons què més que amb els seus texts.

Cal dir que l'obra de Casanova ha estat reeditada i traduïda a algunes llengües i que, per tant, se n'ha tornat a parlar i, no cal dir-ho, recoman a qui pugui fer-ho que el llegeixi en la seva versió original.

M. L.

